

Nimwegen tot Nescio, van Boendaele tot Boutens en Bloem, van Vondel tot Van Vriesland. Nog in zijn laatste jaren kon hij glimlachend voor zijn vrienden teksten herhalen, waarmee hij op zijn dertigste zaaltjes mensen in Barendrecht of Den Briel bewogen had tot luisteren naar de Stilte die bezielt. Hoevelen horen thans, nu hij er niet meer is, zijn stem, zijn teksten of zijn raadgevingen nóg, wanneer zij zich bezinnen op goede voorbije uren in hun leven? Ik denk: zo goed als ik zijn stem van over een halve eeuw van zomers nog hoor, zo duidelijk zullen honderden andere luisteraars onder zijn latere leerlingen die horen naklinken. Gemakkelijk te raden viel dat, toen hij in 1962 in de stampvolle grote zaal van de Volksuniversiteit zijn afscheidsavond gaf. Rotterdammers leken die avond de trouwste, hartelijkste, warmste mensen van de wereld; wat dat betreft spraken hun aandacht en hun bloemen en daarna de handen en woorden in hun culturele VU welhaast nog overtuigender taal dan de luidste bijval van andersgerichte loyale stadgenoten in een overkokende Kuip. Heel duidelijk had Koos voor ieder in die zaal op een persoonlijke manier veel betekend, – of dat nu op een Walcherse duintop of in een Rotterdamse werkgroep of op een VU-cursus of in een plattelandszaaltje ergens in Nederland geweest was. Het werd daar een van de warmste, erkentelijkste kunstavonden, die me uit een leven van veel theatergebeurtenissen is bijgebleven: dat zegt misschien niet zo veel, maar een beroepsactrice van tienmaal meer ervaring, die met me mee was komen huldigen, zei hetzelfde. Koos had Bereikt. Zo was het.

In een werkpakje naar de cursus met de grote bedoeling van zijn leven: mensen zó goed te leren luisteren naar goede schrijvers, dat ze met hun eigen stem waarlijk goed werk zouden kunnen vertolken of zelfs herscheppen. In een rok met witte das naar een zaaltje ergens tussen de weilanden. Huiselijk, als saamhorig naar zijn middagen van sociale betekenis voor de gevangenen aan de Noord-singel. Vermomd met verzetspoëzie naar wel driehonderd clandestiene bijeenkomsten tijdens de Bezetting, als de zestigjarige bewogen uittrok om nog mee te helpen ‘...die tyrannie verdrijven, die mij mijn hert doorwondt...’. Een leven van gerichte kracht, van uitgebuite mogelijkheden. Een man met gezichtspunten, die hij levenslang trouw bleef, maar zulks met de ménselijkheid voorop gesteld: nog zie ik die overtuigde S.D.A.P.er in 1916, toen de burgemeestersvrouw van Westkappel op Koninginsverjaardag een